

Järva Valla Leht

jarvavald.ee

NR 9 (157)

MAI 2025

ILMUB KAKS KORDA KUUS

Lühidalt

- Järva vallavalitsus lõpetab käesolevaks aastaks avalduste vastuvõtmise tasuta täitekilustiku eraldamiseks Karinu karjäärst seoses AS Nordkalki eraldatud mahu täitumisega, sel aastal oli mahuks 5000 tonni. Järva valla teede peaspetsialist Aivar Lainjärv ütles, et avaldusi laekus 78. „Väljavedu algab 2. maist. Need, kes avalduse esitasid, on ka vastava teavituse saanud,“ ütles ta ja lisas, et veo peab igaüks ise korraldama.

- Aprillis toimus Järvapesa lasteaias uus üritustesari „Tähesära“. Direktor Madli Põdra sõnul said kõik lapsed esineda just sellega, mis neile sobis. Kaasatud olid ka lastevanemad.

- Järva-Jaani spordihoones viidi läbi põranda renoveerimistööd. Tööde käigus lihviti olemasolev põrand ning eemaldati vanad jooned. Seejärel kant põrandale uued märgistused võrkpalli, korvpalli, jalgpalli ja saalihoki mänguväljakute jaoks. Lisaks lisati uued lakikihid ning saali keskringi kaunistab nüüd Järva valla logo. Renoveerimistööd tegi Stigmar OÜ, töid rahastati Järva valla eelarvest ja need läksid maksma 9243,03 eurot. Projekt viidi ellu koostöös Järva Teenuste ja Järva valla spordikeskusega.

- Kultuuriministeerium ja Eesti olümpiakomitee kuulutasid 29. aprillil toimunud pidulikult tänuüritusel välja Spordisõber 2025 aunimetuse pälvinud ettevõtteid ja eraisikud. Üheks laureaadiks sai AS Konesko (esitaja Järvamaa spordiliit). Konesko on Eesti suurim elektrimootorite valmistaja, kes toetab aktiivselt Järvamaa sporti. Samuti ollakse toeks suurüritustele nagu Paide–Türi rahvajooks, Paide Rally ja Koeru kevadjooks.

- 3. juunil kell 16 toimub Koeru hooldekeskuses I Koeru suurettevõtete Jalgpalli Cup, kus osalevad Team Hooldekeskus, Fineltec United, JK Natural ja Konesko FC. Kohtunikuks on Rain Tõlpus.

Isetegemise rõõm lõi Järva-Jaani metsakalmistule uue kuuri

KRISTI KIRSS

Järva vallas nagu mujalgi Eestis peeti eelmisel nädalavahetusel talguid. Reedel, 2. mail tegid otsa lahti Järva vallavalitsuse ja Järva Teenuste töötajad, kes korrasid Koeru vana kalmistut, Järva-Jaani metsakalmistut ja kiriku kalmistut. Nii Järva-Jaani kui ka Koeru kalmistutele ehitati tööriistakuurid. Laupäeval oli talgulis koguni tosinas paigas üle Järva valla. Korrastustööd jätkusid ka pühapäeval. Talguseltskonnad, kes endast 22. aprilliks Järva valla piirkonnajuhtidele teada andsid, said tänutäheks kringli.

2. mail kohtas Järva-Jaani metsakalmistul sagimist. Tööriistad, lauad, värvipott, pintsliid ning indu ja hakkamist täis mehed. Oli planeerimist, katusel turnimist ja meeskonnatööd. Hommiku esimeseks tööks oli eelmise päevinäinud kuuri lammutamine. „Idee tuli sellest, et Järva Teenused tahtis sel aastal kaks kalmistukuuri osta, aga siis ma mõtlesin, et ostame nelja kuuri materjali ja teeme ise,“ tutvustas Järva Teenuste juht Martin Põvvat. Ise käed külge pannes sai sama raha eest rohkem ning tunda rõõmu koostegemisest. Tulemusega olid mehed väga rahul.

Lisaks Järva-Jaani metsakalmistule on valminud üks kuur Koeru kalmistule, üks kuur tuleb teisele Järva-Jaani kalmistule ning üks valmib Järva-Jaani tervisemaja juurde inventarikuuriks, kus hoitakse rulaatoreid ja muid vahendeid. „Vaatame, kuidas jõuame, niiduhooaeg tuleb peale. Kui aega tekib, siis teeme valmis,“ ütles Põvvat.

Talgupäeva lõpuks kaunistas Järva-Jaani metsakalmistut halli värvi kuur, millest võis leida rehasid, labidaid, kärusid, kastekanne, harju ja ämbreid.

Vahendid asetati maha, kuid see pole lõpptulemus. Kuuri sisemusse tulevad ka hoidikud ja konksud, et saaks vahendeid riputada ja kõik oleks korralikult kättesaadav.

Järva Teenuste ja Järva vallavalitsuse talgupäeva töödeks oli veel ka riisumine ja okste vedu ning korjati kokku maha visatud prügi, mida Koerus tuli talgujuht Alari Teppani sõnul kokku kümme 200-liitrist kotti. Järva-Jaani kalmistutel tegutses väiksem meeskond, kes korras tas peamiselt haudasid maha langenud lehtedest. Talgulis

ei jäänud ka tühja kõhuga – suppi, karaskit ja kringlit pakkus Kersti Pihlak Järva Teenustest.

„Teeme Ära talgupäev saab teoks eri organisatsioonide koostöös. Korraldamist veavad eest MTÜ Teeme Ära Talgupäev ja Eesti külaliikumine Kodukant. Üleriigilisest koristusaktiioonist 3. mail võttis korraldajate sõnul osa vähemalt 37 140 talgulist ning talguid toimus 1052. Talgud olid väga erinevad, korraldati 161 kriisivalmiduse ja kogukonna turvalisuse talgut, 286 unistamistalgut ning 50 raamatuaasta talgut.

Riik käivitab 14. mail suurõppusel Siil üleriigilise ohuteavituse

Kui ohus on sinu elu, tervis või riigi julgeolek – olgu selleks ohuks ulatuslik keemia- või loodusõnnetus või sõjaline rünnak –, siis on kõige olulisem, et sa saaksid kiiresti teada, mis toimub ja kuidas käituda. Just selleks ongi viimastel aastatel Eestis välja arendatud ohuteavitussüsteemi, mille nimi on EE-ALARM.

Ohuteavituse saadab riik inimestele alati mitme kanali kaudu

Ohuteavituse kanaliteks on praegu mobiilirakendused „Ole valmis!“ ja „Eesti.ee“, SMS-teavitused ohupiirkonnas olevatele inimestele, ribatekstid ETV ja ETV+ kanalites ja ERR-i veebilehel. Kõige äärmuslikematel juhtudel käivitatakse ka sireenivõrgustik. Millistes kanalites ja kui ulatuslikult riik ohuteavitust edastab, sõltub olukorra tõsidusest ja ulatusest. Ohuteavituse kaudu saad teada, mis on juh-

Ohusireenide leviala Eestis

tunud, kuidas käituda ning kust saada täiendavat infot.

Sireenid annavad märku, et varju kohe lähimasse siseruumi

Kui muude ohuteavitu-

se kanalite kaudu teada, mis on juhtunud ja kuidas käituda, siis sireenid sisulist infot edasi ei anna, vaid mängivad 30-sekundilise vahega minutipikkust heli. Sireenide ainuke

eesmärk on äratada sinu tähelepanu ning sellisel juhul pead alati ainult ühte asja tegema: varjuma otsekohe lähimasse siseruumi, soovitatavalt tugevate seintega ruumi akendest

eemale. Kui oled ohutumas kohas, siis otsi lisainfot veebilehelt kriis.ee, kus on juba täpselt kirjas, mis on juhtunud ning kuidas käituda.

Riik on sel kevadel võtnud fookusesse just ohuteavituse, et tutvustada Eesti inimestele neid viise, kuidas riik ohtudest teada annab ning kuidas sellisel juhul käituda. Siit ka üleskutse kõigile laadida alla „Ole valmis!“ ja/või „Eesti.ee“ äpid ning rääkida ka lähedastega üle, kuidas käituda, kui kuulad sireene.

Sireenivõrgustikku arendatakse praegu välja ja see katab hetkel järgmisi asulaid: Ahtme, Haapsalu, Jõgeva, Jõhvi, Keila, Kohtla-Järve, Kuressaare, Kärda, Maardu, Narva, Paide, Paldiski, Pärnu, Põlva, Rakvere, Rapla, Sillamäe, Tallinn ja selle lähiumbruse tiheasustusalad, Tapa, Tartu, Valga, Viljandi, Võru.

14. mai pärastlõunal käivitatakse kaitsevää suurõppuse Siil ajal üleriigiliselt ka ohuteavituse terviksüsteem

Ohuteavituse käivitamisega antakse elanikkonnale esimest korda reaalne kogemus, kuidas riik inimestele ohtudest teada annab. Eesmärk on vaadata üle kaitsevää ja ka päästeameti tegevus ohuteavituse väljasaatmisel.

Soovitused inimestele 14. mail:

Elage oma tavapärasel elul.

Rääkige enne seda oma lähedastega, eriti laste ja vanavanematega, et ohtu ei ole, et nad oleksid valmis selleks ning vajadusel selgitage ka üle, kuidas realses olukorras tegutsema peaks.

Vaata käitumisjuhiseid veebilehelt olevalmis.ee. Samalt lehelt on võimalus kuulata, missugust heli sireenid teevad.

Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaator on avanud inkubatsiooniprogrammi kandideerimise

Kuni 15. maini on võimalik kandideerida Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaatori inkubatsiooniprogrammi, mis on suunatud nii alustavatele kui ka tegutsevatele ettevõtjatele ning kogukondadele, kes soovivad oma ettevõtlikkust edendada.

Inkubatsiooniprogrammi eesmärk on arendada Kesk-Eesti elu- ja ettevõtluskeskkonda, suurendades ettevõtlikkusteadlikkust, toetades alustavaid ettevõtjaid, aidates kaasa tegutsevate ettevõtete arengule ning pakkudes tuge innovatsiooni- ja arendustegevus-

ses. Samuti toetatakse kogukondi nende ettevõtlikkuse edendamisel.

Iga inkubant saab endale isikliku mentor-konsultandi, kelle abil koostatakse tegevuskava toote või teenuse arendamiseks. Programmi abil pakutakse osalejatele võimalust töötada koos

kogenud spetsialistidega, kes aitavad arendada ärimudeleid, toetavad tootearendust ning soodustavad ettevõtte arengut. Samuti pakutakse liitunud ettevõtetele võimalust taotleda prototüübitoetust kuni 4000 eurot. Kesk-Eesti ettevõtlusinku-

baatori projektijuht Kadi Ploom rõhutab programmi olulisust. „Meie inkubatsiooniprogramm pakub osalejatele võimalust töötada koos teadusasutuste ja kogunud spetsialistidega, kes aitavad ideid arendada ja ellu viia. See on väga soodne võimalus kõigile, kes

soovivad oma ettevõtet kasvatada või alustada uue äriaga,“ rääkis ta.

Kandideerimiseks tuleb täita ankeet inkubaatori kodulehel: kesk-eesti.ee/liitu-inkubaatoriga-2025/, kus on olemas ka kogu info programmi ja partnerite kohta.

Korteriühistute toetus jäätmemajade rajamiseks

Järva vallavalikogu võttis 24. aprillil 2025 vastu määruse „Korteriühistute toetamise kord“, mille abil luuakse paremad võimalused korteriühistutele jäätmete liigiti kogumiseks. Korraga saab tutvuda Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee/akt/429042025002.

Toetust saab taotleda jäätmemaja või jäätmekonteinerite platsi ehitamiseks või korrastamiseks.

Taotleja peab vallavalitsusele esitama järgmised dokumendid:

- korteriühistu üldkoosoleku või juhatuse otsus taotluse esitamise kohta, ühistootluse korral kõigi taotlejate otsused;
- skeem, kuhu on märgitud jäätmemaja või jäät-

mekonteinerite platsi asukoht;

- jäätmemaja eskiis ja illustriativsed vaated koos selgitusega;
- vähemalt kaks hinnapakumust tegevuste maksumuse kohta;
- kinnitus, et taotleja või taotlejad on võimelised taotluses märgitud tegevused ellu viima enda rahaliste vahenditega ning on arvestanud asjaoluga, et toetus makstakse välja pärast toetuse kasutamise aruande esitamist;
- maa omaniku kirjalik nõusolek, kui jäätmemaja või jäätmekonteinerite plats soovitakse ehitada võõrale maale. Valla maale ehitamiseks tuleb sõlmida maa kasutamise leping;

- kinnitus, et kui kavandavad tegevused eeldavad ehitusteatise ja kasutusteatise esitamist või ehitusloa ja kasutusloa andmist, siis need dokumendid taotletakse.

Allkirjastatud dokumendid palume saata hiljemalt 16. juuniks 2025 kas taotluste vastuvõtmise süsteemi SPOKU kaudu, e-posti aadressile info@jarvavald.ee või tuua Järva vallavalitsusse (Pikk 56, Järva-Jaani alev, Järva vald, 73301 Järva maakond). Taotlused vaadatakse läbi ja otsused tehakse jooksvalt, mis tähendab, et toetust saavad need korteriühistud, kes esimesena korrektse taotluse esitavad. Toetusfondi suurus on sel aastal 10 000 eurot.

Toetust antakse kuni 40 protsendile töö kogumaksumusest,

kuid mitte rohkem kui 2000 eurot ühe taotleja kohta või 4000 eurot ühistootluse korral. Taotlejal on võimalik ühele ja samale objektile toetust saada üks kord kolme kalendriaasta jooksul.

Toetuse saaja peab hiljemalt toetuse saamise aasta 3. detsembriks esitama vallavalitsusele vormikohase aruande töö teostamise kohta koos vastavate arvete, aktide ning maksekorralduste koopiatega. Toetust ei maksta korteriühistule ette, vaid pärast aruande esitamist.

Korteriühistute toetamise kord ning taotluse ja aruande blanketid on kättesaadavad Järva valla kodulehel jarvavald.ee/korteriühistutetoetus.

Infot taotlemise kohta saab küsida arenduse peaspetsialistilt Triin Pärsimilt, e-post: triin.parsim@jarvavald.ee, tel 527 1988.

Illustreeriva pildi genereeris ChatGPT

Selgusid Järvamaa kogukonnafondi pärandi sihtkapitali toetused

2. mail anti kätte selleaastased Järvamaa kogukonnafondi pärandi sihtkapitali toetused. Toetused said Järva vallast EELK Järva-Madise Püha Matteuse kogudus, MTÜ Ambla Selts ning noore spetsialisti stipendiumiga tunnustati Joel Õispuud.

Ambla seltsi nimel võttis stipendiumi vastu juhatuse liige Kai Kanarik. „Eelmisel aastal saadud stipendiumi kasutasime ideekonkursi läbiviimiseks, võitis kavand „Latern“. Vormiliselt on see täpselt selline suur latern, kuhu Ambla vabadussõja mälestussamba leitud tükid saab varjule panna ja neid sel moel eksponeerida. Kuju sulandab kokku erinevaid detaile Amblast,“ ütles Kanarik.

Kanariku sõnul on see sarnase Ambla kultuurimaja tornide kujuga (hoone, mis 120 aastat tagasi pritsimajaks ehitati). Katuse ehitamisel võetakse eeskujul Ambla pastoraadi renoveeritud katusest. „Mõlemad hooned asuvad pargi ääres ja rajatav „Latern“ mõtteliselt nende vahel. Lisaks asub lähistel Ambla kalmistu, kus igapäev väikeseid laternaide helendamas näeb. Siis sobib suur latern Ambla parki imeliselt – meie Ambla rahva jõulumatk „Laulu ja later-

Joel Õispuu

naga“ on toimunud juba kolm aastat. Las latern valgustab meie kogukonda ja särab keset alevikku,“ lausus Kanarik.

Täna on kokku kogutud pool „Laterna“ püstitamiseks vajaminevast summast. Suurim toetaja on Järva vallavalitsus ja eraannetajana perearst Enn Sults. „Lisaks on paljud kohalikud inimesed toetanud algatust ilma, et me oleksime selleks suurt üleskutset või kampaaniat teinud. Aktiivne rahakogumise aeg algab õige pea, kui Ambla suveüritustel hakkame müüma annetuste kogumiseks meeneid,“ sõnas Kanarik. Kogu protsessiga saab end kursis hoida www.amblaselts.ee kodulehe kaudu. Ambla sambatükkide

Joel Roos ja Kai Kanarik

lugu on pärvinud rohkelt tähelepanu ja 4. mail viidi kolm kivitükki Maarjamäele, et oktoobris avataval muinsuskaitse ajalugu tutvustaval näitusel neid eksponeerida.

Järvamaa pärandi sihtkapital tunnustas EELK Järva-Madise Püha Matteuse kogudust Järvamaa kultuuripärandi säilitamise eest ja toetas 250 euroga Douglassi kabeli ukse restaureerimist. Koguduse juhatuse esimehe Joel Roosi sõnul on kokku kogutud pool vajaminevast summast. Töödega alustatakse maikuu jooksul, et mitte lasta ukse seisundil veel kehvemaks minna. Paralleelselt kogutakse annetusi. Renoveerimistööd saab teha just suvisel perioodil. Kui veel ooda-

ta, võib juhtuda, et juba on käes sügis ning protsess lükkub uude aastasse. „See uks on pikka aega olnud hooldamata, värv on pealt maha tulnud ja puit osaliselt juba pehkinud. Järele on andnud ka ligid, need on sisse vajunud ja ukse ei käi enam kõrvuti lahti, vaid üks käib teise peale. Seal on vaja ka ligidega tegeleda,“ ütles Roos.

„Põhimõtteliselt on protsess selline, et uks võetakse lahti, puhastatakse vanast värvist ära, parandatakse kõik need detailid, mis on pehkinud. Seejärel pannakse uuesti kokku ja värvitakse üle linaõlivärvidega, nii nagu see vanasti oli värvitud,“ selgitas Roos. Tööd teeb Puidupoisid OÜ. Joel Õispuul (Tallinna teh-

nikaülikool, tootearendus ja tootmistehnika (Msc); Stora Enso Eesti AS, elektri ja automaatika hooldusjuht) on väga laialdased teadmised tehnika valdkonnas, seda nii elektrist, automaatikast kui ka mehaanikast. Heaks näiteks selle kohta on Stora Ensos sooritatud magistritöö, mille tulemusena suurendas ta palgi sorteerimisliini töökindlust ning vähendas energia- ja hoolduskulusid. Ta on orienteeritud liini tootlikkuse ja seeläbi ettevõtte kasumi suurendamisele. Samas on talle väga oluline ka energia kokkuvõtte ja üldise ökoloogilise jalajälje vähendamine.

Õispuu on paljud teadmised kaasa võtnud koolist ja nende najal ennast iseseisvalt juurde koolitanud. Üheks näiteks selle kohta on projekt, kus ta pakkus välja masinnägemise kaamera kasutamise lahenduse ning viis selle ka ellu, omamata sel alal varasemat kogemust. Oma tööga saab Õispuu suurepäraselt hakkama. Ka vanemad kolleegid on ta hästi vastu võtnud ning tunnustavad tema võimet ühildada oma projektides uuendusmeelsus ja juba teada töötavad lahendused. Loodetavasti jätkab ta veel pikalt Imavere saeveski tehnikatiimis.

Kogukonna koostöö toob lastele uue mänguväljaku

20. aprillil tehti Aravete korterimajade vahel mõõtmistööd, et kaardistada kogukonna ja MTÜ Aravete Jõujaama algatusel loodavat mänguväljakut. Paigaldustöödega soovitakse pihta hakata mai alguses. „Palume olla ehituse ajal ettevaatlikud, sest sellel ajal liigub seal tavapärasest rohkem rasketehnikat ja veoautosid,“ juhtis Aravete kogukonna liige Kalvi Kirspuu tähelepanu. Mänguväljaku planeeritud asukohast leiab stendi, kus on visuaalselt olemas kogu väljaku plaan ja atraktsioonid, sinna tulevad.

„Hetkel hakkame rajama mänguväljaku esimest etappi: mänguväljaku põhja, kõnniteid ja valla kõige vingemat liivakasti,“ vahendas Kirspuu. Kogukonna soov on pakkuda Aravete ja ümbruskonna lastele korralikku ja nüüdisaegset mänguväljakut. Idee kasvas välja korterimajade elanike soovidest, kes kurtisid, et Aravetel pole ühtegi korralikku mänguväljakut. Plaan sai hoo sisse 2021. aastal valla kaasava eelarve hääletusel, kus mänguväljaku idee saavutas neljanda koha.

„Vallavanem Toomas Tammik ütles tollal, et ükski laps pole selles süüdi, et tema kodukandis pole korralikku mänguväljakut ja soovitas, et see projekt ei jääks lausahtlisse vedelema. Nii liikusimegi edasi,“ ütles Kirspuu. Mänguväljaku hind kujuneb järgmiselt: atraktsioonid 29 402 eurot, mänguväljaku põhjad (kiviteed ja liivaplat) 27 000 eurot. Projekt läks maksma 8000 eurot, selle tegi Kobras AS-i maastikuarhitekt Kreete Lääne ja selle eest maksid kogukonna liikmed.

Mänguväljaku arengut on seni toetanud Järva vald, KOP (kohaliku omavalgatuse programm), Paide Espak, Aravete Weber, Järva-Jaani auto AS ja MTÜ Aravete Jõujaam. „Suur tänu juba tehtud töö eest Triin Tippile, kes on algusest peale aidanud meid nõu ja jõuga, ning samuti geodeet Rihard Kollile, kes ei pidanud paljudeks tulla Palamuselt meile heatekorras mänguväljakut maha märkima,“ ütles Kirspuu.

Mänguväljaku esimesest etapist on praegu puudu veel 3000 eurot (kiviteede ja liivaplatsi jaoks), mis loodetakse kokku saada firmade, korteriühistute või lihtsalt heade inimeste toetustest. „Siinkohal üleskutse kõigile, kellele see asi korda läheb ja kes sooviksid anda oma panuse kohalikele lastele mängurõõmu pakkudes ja neid rohkem toast välja meelitades,“ ütles Kirspuu.

Toetuse saab kanda siia: EE652200221050681672, MTÜ Aravete Jõujaam.

Källomäe talu avas ukse

KRISTI KIRSS

Källomäe talu asub Eestimaa südames Järva vallas Huuksi külas. Talu pererahva Jana ja Margus Oleski sõnul on tegemist parima paigaga, kus elada ja oma unistusi ellu viia. Källomäe talu koliti kümme aastat tagasi. Talu marjapõõsaid, viljapuid ja taimi täis hoov tekitab idee hakata katsetama oma toodete müümisega. Kui seni pakkus Källomäe talu ostmiseks salve ja talutoitu, siis alates 2024. aastast leiab sortimendist erinevaid veine. „Ametlikuks tootjaks tegime end eelmise aasta mais. Sügisel liitusime veiniteega,“ tutvustas Margus Olesk veinidega seonduvat.

Eesti veiniteega liitumine tõi kaasa ka ühised üritused. 3. mail avasid ukse Eesti erinevate veinitootjate, sealhulgas esimest korda ka Källomäe veinikoda. Margusel ja Janal polnud aimugi, kui palju tuleb külastajaid ja milline on huvi. Huvilisi jätkus aga terve päeva. „Väga palju oli esimesed külastajad,“ ütles Jana Olesk. Källomäe talu rõõmustas tulijaid ehedate eesti maitsetega: karulauguvõi, karulaugupesto, soolakurk, kartulisalat ja muudki lisaks veinidele. „Kaks päeva küpsetasin ja keetsin,“ ütles Jana.

Marguse kirk on valmistada veine just erilist toorainest. Eesti veinitee avauüritusel tutvus-

tas Margus mitte ainult veine, vaid rääkis ka lugusid taimedest. Lisaks tutvustas ta, millise toidu juurde milline vein võiks sobida. Et Margus toodab veine väikeses majas, on praegu ka sortiment väike, kuid unistus on luua suurem maja ja kasvatada tootmismahtu. „Kahju on kuulda, kuidas inimesed räägivad, et nendel on ka alõtsad, mida nad välja juurida soovivad,“ ütles Margus. Tema sõnul võib alõtsapuu olla

paras nuhtlus ja kasvada nagu pajuvõsa, kuid temast saab valmistada nii mõndagi maitsvat. „Alõtsa on selline kummaline vilja. Sa pead teadma suhkrukogust. Kui sa õigest kogusest üle lähed, ei muutu ta mitte magusamaks, vaid hapumaks. Et magusat alõtsamoosi saada, peab teadma täpselt, palju suhkrut läheb vaja,“ selgitas ta. Ebaõnnestumine on kerge tulema.

„Kujutad ette, milline vägi tema sees on, kui ta tuleb isegi läbi asfaldi,“ ütles Margus võilille kohta. Ka võililledest on Margus veini teinud. Esimene mõte tekkis kuus aastat tagasi ning siis algas katsetamine. Kunagi sai ta proovida võililleveini ning sellest tekkis idee, milline üks õige võilillevein peaks olema. Esimesed kolm aastat katsetusi läksid luhta. „Kuni elad, sa õpid. Proovisin uuesti,“ ei jätnud mees unistusi maha. Neljandal aastal vein õnnestus ja tuli täpselt selline, nagu Margus soovis.

Üks sündmus on nüüdseks lõppenud, kuid järgmine on juba ootamas. „10. mail algab pikk taimeravi koolitus. Seda ma teen neljandat aastat ja see toimub iga kuu üks päev. Grupp tuleb meile ja me käime siin läbi kõik ravimtaimed, et oleks võimalik näha, mis just praegu kasvab, mida korjata, mida sellest teha saab. Teeme kõik praktikas ise läbi,“ tutvustas Jana, kes on suurema osa oma elust elanud Tallinnas, kuid kümme aastat tagasi soovis elu muutust. „Täiesti juhuslikult sattusime siia Järvamaale,“ ütles ta. Kohe oli tunne, et tegemist on õige paigaga. Jana oli selleks ajaks omandanud massööri kutse ning teda paelus taimede maailm. „Siia tulles läksime koos mehega põlistarkuste ja rahvaravi kooli,“ ütles ta. Esialgu töötas Margus autojuhina, kuid täna on mõlemad oma südamed pühendanud Källomäe talule.

Selgusid mitte- tulundusliku tegevuse projektitoetuste saajad

	Taotluse esitaja	Projekt	Jagatud toetus
1	Ilmar Udam	Ilmar Udami osalemine veteranide maailmameistrivõistlustel laskesuusatamises	400
2	Priit Grünthal	Võrkpall ainult naistele	300
3	Koeru spordiklubi	Spordivõistlused Järva vallas, Koeru ja Järva-Jaani piirkonnas	900
4	MTÜ JJ Dixie Band	Diksiländmuusika esitamine ja tutvustamine	200
5	Salutaguse nelja küla selts	Nelja küla ühistegevused	650
6	Salutaguse nelja küla selts	Kurnukünka laululava põranda uuendamine	1200
7	MTU Tenno Matkad	Munade jaht vol. 3	900
8	Orienteerumisklubi JOKA	49. Järvamaa orienteerumispäevakute sarja osavõistluste korraldamine Järva vallas	210
9	Spordiklubi Vargamäe	XII Aleksander Rudolf Laane mälestusvõistlus tõstmises. 2025. aasta Järvamaa MV tõstmises ja SK Vargamäe noortõstjate ettevalmistus ja osalemine noorte U17 MM ja U15&U17 EM	1600
10	Spordiklubi Vargamäe	Rahvusvaheline tõstmisvõistlus XXIII Albu Cup. Ennu Kotka 18. mälestusvõistlus tõstmises	1200
11	Albu eakate ühendus	Alustame teist kümmet	1300
12	Albu eakate ühendus	AEÜ Kalevipoja radadel	450
13	Koigi kultuuriselts	Koigi kultuuriseltsi 25. sünnipäevapidu ja kontsert ning Koigi näiteringi 45. sünnipäev	450
14	MTÜ Järvamaa Lasterikkad	Järvamaa Lasterikaste üritused 2025	800
15	Ilme Vasenkova	Osalemine saalihoki naiskonnaga Energiailiiga etappidel ja erinevatel üle Eestistel mängudel	500
16	Karinu külaselts Karame MTÜ	Karinu külaseltsi Karame ühisüritused 2025. aastal	1600
17	Maiu Mäe	Jätkusuutlik Kaalepi küla	1300
18	Albu valla külade selts	Kevadsuvised tegevused 2025. aastal	1300
19	Koeru kalandus- ja matkaklubi	Kalapüügivõistlused Väinjärvel 2025	250
20	Koeru kalandus- ja matkaklubi	Laste ja noorte kalastuslaagrid (kevadest sügisel) ööbimisega 2025	230

21	Spordiklubi Imavere	Spordiklubi Imavere korraldatavad liikumisüritused 2025	500
22	Kaie Altmets	Aktiivne Koigi Hõbehall	1200
23	BTR Racing MTÜ	BTR Racing hooaeg 2025	700
24	Vao Saun MTÜ	Vao sauna tegevuse korraldamine aastal 2025	400
25	MTÜ Aravete Jõujaam	16. Mati Kulmu mälestusvõistlus (Aravete Kang) ja lahtised Eesti meistrivõistlused tõstmises masters klassis	1300
26	MTÜ Hobutalumuseum	Jõuluvana Preedikuprojekt 2025	1600
27	MTÜ Ambla Selts	„Laterna“ rajamine Ambla parki	1600
28	Koigi mõisakooli sõprade selts	Koigi mõisa umbrohufestival ja moosikonkurss	500
29	Ambla valla eakate klubi Vokiratas	Ambla piirkonna eakate ühistegevused	1300
30	Pensionäride seltsing Kanarbik	Pensionäride seltsingu Kanarbik ühistegevused 2025. aastal	1300
31	Järva-Jaani kogukond	Järva-Jaani matkarajaloomise 1. etapp	900
32	Järva-Jaani ratta- ja suusaklubi	Järva-Jaani RSK 5. ratavahetusega sõit	1000
33	Hermanni seltsing	Hermani küla 9. kokkutulek	1400
34	Viru küla selts	Viru kpüla seltsi tegevused 01.03.2025–31.12.2025	1600
35	Müüsleri ja Kõisi küla selts	Müüsleri ja Kõisi külade tegevused 2025. aastal	1300
36	Vao külaselts	Suvelõpu perepäev Vaol	1200
37	Kirsika Ilmjärv	Seiklusmäng „Koerus lubatud on koerused“	450
38	Kangrumäe külakultuuri edendamise selts	Aravete kogukonna jaanisimman	900
39	Käskonna kogukond	Järva vallast pärit kirjniku Ene Mihkelsoni sünnipaiga tähistamine Seksuaalvägivalla ohvrite tugigrupi tegevus, liikmete grupi- ja individuaalteraapia	500
40	MTÜ Eesti SV Tugigrupid		800
41	Koeru haridus- ja kultuuriselts	Sauna Jant 2025	400
42	Kultuuri- ja haridus- selts Üksmüts	Albu kogukonnapäev 2025	1600
43	Ervita külaselts	Ervita külaseltsi sünnipäev ja küla päev	1035
44	Mehis Udam	Sportliku arengu jätkamine Norras	1300
45	Ambla spordiklubi	Rahvusvahelistel ja vabariiklikel tiitlivõistlustel osalemine	1300

Järva vallas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused, seltsingud ja füüsilised isikud said 3. veebruarini 2025 esitada projektitoetuse taotluse Järva valla mittetulundusliku tegevuse toetuse projektitoetuse I taotlusvooru. Tähtajaks esitati 74 projektitoetuse taotlust kultuuri, hariduse, spordi, noorsootöö, sotsiaaltöö, tervise, turvalisuse, elukeskkonna või külaliikumise edendamiseks. Kokku küsiti toetuseks 102 991 eurot, omafinantseeringuga ollakse valmis panustama 77 547 eurot ning

projektide kaasfinantseerijad on valmis andma 35 136 eurot. Mittetulundusliku tegevuse toetusfondi jaotus 2025. aastaks kinnitati Järva vallavolikogu 27. märtsi 2025 otsusega nr 9. Selle alusel on projektitoetuse I taotlusvoorus toetusena võimalik jagada 65 675 eurot. Vallavalitsuse moodustatud komisjon hindas projektitoetuse taotlusi, lähtudes mittetulundusliku tegevuse toetuse andmise korra §-s 11 toodud hindamiskriteeriumitest, ning moodustas taotlustest pingerea (komisjo-

ni protokoll registreeritud dokumendiregistris 2-5/2025/102.04.2025). Toetuse andmise juures sai määravaks eelarve vastavus taotluses esitatud eesmärgiga, eelarve kulude piisav detailsus ning toetuse kasutamine traditsioonilisteks tegevusteks. Toetus antakse Järva valla elanikele suunatud ja nende huvides toimuva kultuuri, hariduse, spordi, noorsootöö, sotsiaaltöö, tervise, turvalisuse, elukeskkonna, keskkonnakaitse või külaliikumise edendamiseks.

46	Ambla spordiklubi	Klubi sportlaste ettevalmistuslaagrid 2025. aastal	1200
47	Ester Valdvee	Looduse avastaja laager	1600
48	Orgmetsa küla sõprade selts	Orgmetsa küla lood, 2. osa	850
49	Järva-Jaani tuletõrje selts	Teeme kodukoha kaunimaks, I1.etapp	1000
50	MTÜ Albu Mõis	Albu mõis – kultuuri, kunsti ja pärimuse kandja	1400
51	Seliküla Jalgsema külaselts	Eesti raamatu aasta tähistamine koos ettevalmistusega Peäro August Pitka 160. sünniaastapäevaks	1200
52	Kultuuri- ja haridus- selts Üksmüts	Meite Lapse Pillitoa süvine motivatsioonilaager	1600
53	MTÜ Uddewa	Udeva kogukonna talgutraditsioonide tutvgevdamine	450
54	MTÜ KuldneSügis	Elav mälu: Sotsiaalne kaasatus läbi jagatud mälestuste	950
55	MTÜ Kuldne Sügis	Ürituste- ja loengute-sari vanemaealistele Eesti raamatu aasta tähistamiseks	1300
56	Muusikute täiendõppe keskus	PLMF klassikalise muusika kontserdid Järva vallas	400
57	Gerly Lehtmets	Kolm Tippu 2025	1200
58	Hundiaugu spordiklubi	Võistlushooaega lõpetav laager viimasel lumel Norras	900
59	Maanus Udam	Osalemine Rootsi karikavõistlustel	400
60	Maanus Udam	Osalemine Norra meistrivõistlustel	400
61	Imavere Sotsiaalkapital	AINO	900
62	Kalvi Kirspuu	„Aravete kunsti kilomeeter“	1200
63	Käravete järve selts	Kogukonnamaja suure saali puitpõranda renoveerimine	750
64	Mittetulundusühing Meie	Külla Kihnule	800
65	Jalgpalliklubi FC Järva-Jaani	Osalemine EMV III liigas 2025. aastal	1200
66	Jalgpalliklubi Paide linnameeskond	Paide linnameeskonna suvelaagri korraldamine Järva vallas	1300
67	Järva-Jaani discgolfi klubi	7. discgolfimaratoni „Järva-Jaani 100“ korraldamine	1200
68	Mittetulundusühing Isevärki	Urituse Püha Mürgel vol. 3 korraldamine	750
69	Mittetulundusühing Tarest Saunani	Õpitoad lubimõrdi, lubjapõhise termokrohvi ja saviga	900

14. JUUNI

WILDIN' ERVITA

PARGI TEE 13

04:00 → 22:00

TANEL PADAR

DJ SIMON JAY

PILETID MÜÜGIL WILDIN.EE
JA KOHAPEAL

Aravete Maarjamõisas võis näha sagimist väga suurel maa-alal. Tegemist oli suurima arvu talgulistega. Korras-tati mänguväljakut ning toimetati kortermajade ümbrus- ses. Hiljem suunduti keha kinnitama Kete kohvikusse.

Ambas tegutseti talgutel nii pargis kui ka kultuurimaja taga. Kaasatud oli oksapurustaja ja muugi tehnika. Uue koha leidsid endale puude istikud. Nii nagu mujalgi, järgnes tööle ühine söömine.

Vaol talgutel valmistati uhiuus stend ja vanast kapist loodi raamatukapp, mis pakub rõõmu nii väiksematele kui ka suurematele lugejatele. Kogukond usaldas vallavanem Toomas Tammikule rolli asetada raamatukappi esimesed teosed. Neist üks räägib rahatarkusest ja teine on mõeldud lastele. Stendile asetatakse ka päästeameti infovoldikud, et oleks teada, kuidas käituda näiteks elektrikatkestuste korral.

Müüsleri talgud toimusid kahel päeval. Talgulised korras-tasid ka bussijaama ümbrust ning eemaldasid vana pingi (osa on näha pildilt), mis Müüsleri ja Kõisi küla selt-si juhatuse liikme Pille Piigerti sõnul asendatakse uue ja ilusamaga.

11. MAI
18.00

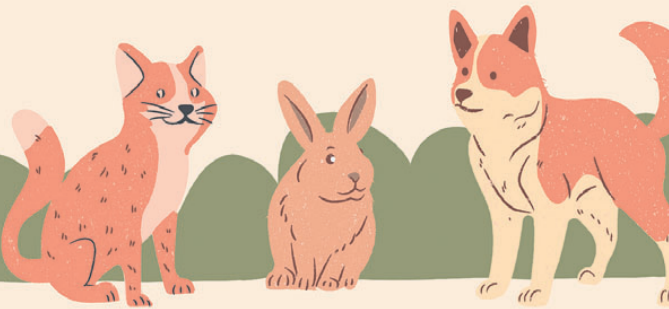
Näitlevad Ambla loovusringi lapsed

AMBLA KULTUURIMAJA

EMADEPÄEVA PIDU

KÕIGILE!

Laulavad Ambla regilaulu naised
Esinevad MTÜ MEIE liikmed

Kook ja marjajook! Järva Valla Kultuurikeskus

Pilistvere
kihelkonna
laste päev
2025

2. JUUNIL

KOGUNEME
PILISTVERE
PASTORAADI
JUURES

TERVITUSED
ÜLLATUSED
AVASTUSED
LÕBUSAD MÄNGUD

KELL II

Ootame
lasteaija ja
algklasside lapsi
Kabalast, Vohmast,
Kõost, Kõrverest
ja Imaverest

INFO TEL 5173278 ÖNNELA LEES

JÄRVA-JAANI
JA PEETRI PIIRKOND
Järva-Jaani kultuurimajas
16. MAIL KELL 17
Kontakt Ülle Vaas
e-post: jarva-jaani.kultuurimaja@jarva.ee

KOERU PIIRKOND
Koeru kultuurimajas
18. MAIL KELL 14
Kontakt Krista Jürgens
e-post: krista@koerukultuurimaja.ee

ALBU, ARAVETE
JA AMBLA PIIRKOND
Ambla kultuurimajas
21. MAIL KELL 11
Kontakt Maive Premet
e-post: maive@jarvakultuur.ee

IMAVERE, KOIGI
JA PÄINURME PIIRKOND
Imaveres
Eesti Piimandusmuuseumi pargis
(vihma korral rahvamajas)
24. MAIL KELL 11
Kontakt Önnela Lees
e-post: imavere.rahvamaja@jarvavald.ee

Osalemisest /mitteoalemisest
palume teada anda piirkonna kultuuritöötajale

Kutse beebide tervituspidudele saavad
e-posti teel 01.03.2024–28.02.2025 Järva vallas
sündinud lapsed.

Muuseumiöö Järva-Jaanis tõstab esile kodukoha sulemeistrid

SILVA KÄRNER
Järva-Jaani muuseumide keskuse kuraator

Juba mitmendat aastat tähistatakse maikuu keskel muuseumiööd. Kui varasemalt oli muuseumiööl avatud vanatehnika varjupaik, siis sel aastal avab 17. mail kell 18–23 ukсед vanatehnika muuseumide keskus sissepääsuga üks euro. Koogitüki ja kohvi või tee lunastamiseks on kodukohvikus vaja välja käia vähemalt viis eurot.

Kuna sel aastal on muuseumiöö teema „Öös on raamatut“, siis tutvustame eriprogrammi käigus raamatuid, mida on kirjutatud Järva-Jaanist, ja saame teada ka sulemeistritest, kes on siitkandist pärit. Kõigile tuntud nimi on Hando Runnel, kuid põnevaid lugusid on kirjutanud teisedki. Näiteks Järva-Jaani kooli vilistlased Pamela Maran, kelle kaudu on tuttavaks saanud vanaemade ja vanaisa-

de lood, aga ta on kirjutanud ka lastele, või Alari Nigul, kes on kirja pannud oma kogemusi sõjaväelasena. Looduse tundmisest ja ravijõust on kirjutanud endine nõelravi arst Lembit Kuhlberg, loodusest on lastele lugusid ja luulet kirja pannud Kubja-Ürdi talu peremees Rein Sander. Omaette rühm on kodu-uurijad, kelle töid on samuti võimalik uudistada ja midagi neist ka osta. Varasemaid autoreid nimetades ei saa mööda minna vendadest Pitkadest (Ansomardi muinasjutud), kirikuõpetajatest Aleksander Mohrfelt-Mäeväljast (piiblitugude autor, sündinud Kagavere külas), Theodor Gebhardtist, kes andis välja eestikeelse evangeliumi seletuse (1839, 1841) ja aritmeetika õpiku juba 1854, aga ka Liivimaa kroonikust Christian Kelchist, kes elas pastoraadis aastatel 1682–1697. Muidugi on veel teisigi, kellest kõnelda saab.

Kell 19 alustame kohvikutoas luuleanniga inimeste loomingut tutvustamist ja oma värssse loeb Vello Sökk, kes on üsna palju veebis oma luuleridu avaldanud. Kohalikest sõnaseppadest võiks nimetada veel kooliõpetajana töötanud Leili Andret ja Ingrid Põldsaart, aga kuna 11. mail avame teisel korrusel eesti maalikunstniku ja graafiku Olev Soansi näituse, kelle abikaasa oli luuletaja Helvi Jürisson, siis võib mõni värss olla ka tema loomingust.

Meie muuseumis on uudistamist kogu perele. Mis on vanatehnika? Selle mõiste alla kuulub õmblustehnika, käsitöetehnika, vanad mänguasjad, toidunõud ja kõik see, mida inimene on kunagi loonud, aga mis jäänud unustuse hõlma. Kindlasti saab sel päeval uudistada ka sügisel avatud Appi-Appi publi, mis on tavapäevadel suletud ja antakse kasutada vaid tähtpäevade pidamiseks. Lisaks on esimese

korruse vitriinides avatud Tiina Piiraja soola- ja pipratooside näitus.

Teisel korrusel on meil alati olnud näituste seinad, kus eksponeeritud au- ja tänukirju, kohalike harrastuskunstnike Ülle Bergmanni ja Katrin Nurmetailo töid, aga ka palju muud. Sel aastal tegid Maive ja Jüri Rute pakkumise esitleda nende kogu Olev Soansi töödest. Kuna just otsisime, kelle töid eksponeerida, oli meil hea meel pakkumine vastu võtta, et tuua meie hoonesse midagi uut. Rutede suvekodu asub Roosna-Allikul (Järva-Jaani kihelkonnas) ning seos selle paigaga on kogu omanikel olemas.

Suveperioodil 2. maist 31. augustini on muuseumide keskus avatud iga päev kell 10–18. Ootame külastajaid uudistama, mida uut pakume, või vaatama, mis meelest läinud. Täpsem info on kodulehel www.jjmuuseum.ee.

ÖÖS ON RAAMATUT

17.05

JÄRVA-JAANI VANATEHNIKA MUUSEUMIDE KESKUSE

uksed on avatud kell 18.00- 23.00

PROGRAMM

Kell 19.00 – tutvustame Järva-Jaanist pärit autorite loomingut, mis pandud raamatutesse. Vahepalana loeme luulet. Kohal on kohalik luulemeister Vello Sökk.

*

II korrusel on Olev Soansi 100. sünniaastapäevale pühendatud kaartide ja graafiliste tööde näitus (avamine 11.05.2025): eksponeeritakse Soansi neid töid, mis jäädvustavad Eesti omaaegset tööstust ja majandeid, aga ka väiksemaid kohti ja saari. Näituse korraldavad Maive ja Jüri Rute

*

I korrusel on valik Tiina Piiraja soola- ja pipratooside kogust, millega Tiina tegi algust 2020. aastal.

*

Avatud kodukohvik. Kui tasud 5€, saad selle eest tassi kohvi või teed ja koogitüki.

*

Uudistaja leiab kindlasti enda jaoks muudki põnevat. Tule julgesti ja veeda mõnus õhtupoolik koos meiega!

SISSEPÄÄS 1€

Vargamäe muuseum räägib Tammsaare lapsepõlve lugemisharjumustest

KRISTI KIRSS

A. H. Tammsaare isa Peeter Hansen oli innukas lugeja. Raamatuid oli kirjaniku lapsepõlvkodus vähe, peamine lugemisvara oli piibel. Hiljem telliti ka ajalehte. Naabrimees Jakob Sikenberg (Pearu

algkuju) oli kirjaoskamatu, kuid talle meeldis väga, kui lapsed talle raamatuid ette lugesid. Muuseumiööl, 17. mail saab tutvuda lugemisharjumustega Tammsaare taludes ja uurida, millised raamatud olid kirjaniku lapsepõlvkodus. Pilet on üks euro, külastus muuseumi-

kaardiga on tasuta. Muuseum on avatud kell 18–23. Toimub spetsiaalselt sündmuse jaoks loodud maastikumäng „Vihjemäng“ muuseumi õuel. „Seal on Tammsaare teoste teemalised küsimused ja väikesed auhinnad õigesti vastanutele,“ ütles A. H.

Tammsaare muuseumi Vargamäel varahoidja-kuraator Siiri Kvell. Pered saavad omal käel muuseumis ringi vaadata, tutvuda talueluga ja maasikumängu mängida ning nautida kaunist kevadist jalutuskäiku muuseumi territooriumil. Muuseumi külastajad saavad

maitsta ka Tammsaare loomingu inspireeritud toite, milleks on näiteks läätesupp ja karask. „Pakume ka sooja teed ja kohvi,“ ütles Kvell. Hinnad on taskukohased. „Raamatukogu Tammsaare-Põhja talus oli väike. Näitus tuleb nendest raamatutest ja ka

sellest, kuidas Tammsaare taludes loeti,“ viitas Kvell just muuseumiööks avatavale näitusele. Suviseks suureks sündmuseks on Järvamaa laulu- ja tantsupidu, mis toimub 31. mail. Samuti käivad kiired tööd, et avada uus püsiekspositsioon.

Eesti piimandusmuuseumis avatakse tünniraamatukogu

KRISTI KIRSS

Eesti piimandusmuuseum osaleb sel aastal Lõuna-Järvamaa kevadkampaanias, mis pakub suurepäraseid võimalusi üksikkülastajatele. Muuseum avab erakorraliselt ukсед kolmel pühapäeval: 4. mail, 18. mail ja 1. juunil. „Meie töötoad on tavaliselt suurematele gruppidele, alates kaheksast inimesest, aga nendel pühapäevadel saab töötuppa tulla kas üksi või sõbraga, ei pea olema suurem seltskond,“ ütles Eesti piimandusmuuseumi juhatuse liige Anneli Siimussaar. Kell 11 toimub ekskursioon vanas meiereis ja jäätise töötuba ning kell 14 või töötuba. Osalemine töötoas maksab kaheksa eurot. Ringkäik ja töötuba kestavad 90 minutit. Tavakülastajatele on muuseumipilet nendel päevadel neli eurot. Muuseum on kolmel pühapäeval avatud kell 11–17. Muuseumis on oodatud kõik huvilised. Võimalus on muuseumi

avastada omal käel. Nii väikesed lapsed kui ka täiskasvanud saavad teha põneva ja nostalgilise ajarännaku Eesti piimandusse. „Lapsed saavad proovida taburetlehmalüpsi ja veeta aega mustavalgekirju toa lastenurgas. Lasterikastele peredele on muuseumikülastus poole hinnaga,“ sõnas Siimussaar. 17. mail toimuv muuseumiööl avatakse muuseumi ees tänavaraamatukogu ehk raamatunõu, kust huviline saab omale meelepärast lugemist. Toimub ka giidituur ja Eduard Vilde „Mäeküla piimamehe“ erinevate väljannete näitus. Välikinos näidatakse Leida Laiuse filmi „Mäeküla piimamees“. Pilet on üks euro. „Avatud on kohvik, kus pakume oma majas valmistatud maitseelamusi,“ ütles Siimussaar. 14. juulil toimub järjekordne piimapäev, mis kannab pealkirja „Meiereide lugu – Eile. Täna. Homme.“ „Päeva avame põneva konverentsiga, kus rändame ajas tagasi 20. sajandi meiereidesse, heidame pilgu Saaremaa pii-

matööstuse minevikku, uurime nüüdisaegse tootmise telgitaguseid E-Piima Paide tehase näitel ja tutvume, kuidas on saanud uue elu Kõpu meierei. „Avame muuseumi 2. korrusel uue püsinäituse „Meiereide tekkimine ja ehitus Eestimaa küladesse XX sajandil“ ning tutvustame uut mobiilset näitust,“ jagas Siimussaar suviseid plaane. Traditsiooniliselt toimub piima- ja talutoodete laat muuseumi pargis, kus saad nautida värskaid ja uusi maitseid. „Loodame, et lapsed saavad Rannarantšo loomadega tutvust teha ja minifarmis oma oskusi proovile panna,“ ütles Siimussaar. Käed saab külge panna Metsamõisa looduspargi keskkonnatelgi töötubades. Valmistatakse kepphobuseid, millega hiljem lapsed võistelda saavad. Täiskasvanutele on piimarammu võistlus. Päeva juhivad Rohke Debelakk ja Margo Mitt. Meelt lahutavad ansamblid Brassical ja Minu Isa Oli Ausus Ise. Köhtu täidavad

Türi Pritsumehed. Piimapäev on kõigile tasuta. „Päev on täis avastusi, maitseid ja meelelahutust kogu perele,“ ütles Siimussaar. Piimapäeva kaasrahastab Euroopa Liit. Toetavad Eesti põllumajandus-kaubanduskoda ja Järva vald. Eesti piimandusmuuseumil on ka programm „Kutsu muuseum külla“. Piimanduse ajalugu ja töötubasid pakutakse terves Eestis, arvestades eri vanuserühmadega. Suvel võib muuseumiperet kohata 14. juuni Rakveres lastepäeval, 21. juuni Antslas meistrite päeval, 5. juulil Pikknurme külapäeval, 12. juulil Valga muuseumis, 19. juulil leiutajate festivalil Villeveres, 14. augustil Kurgja lastelaagris ja 23. augustil Hiiumaal. Muuseum on suvisel perioodil avatud teisipäevast laupäevani kell 11–17. Lisainfo ja töötubadesse registreerimine: info@piimandusmuuseum.ee, +372 503 3886 või + 372 389 7533

ÖÖS ON RAAMATUT

17.05.2025

muuseumiöö

muuseumiöö.muuseum.ee

MUUSEUMIÖÖL SEA SAMMUD EESTI PIIMANDUSMUUSEUMISSE IMAVERRE

(H. Rebase tee 1; Imavere, Järva vald, Järvamaa)

18.30 TÄNAVA-RAAMATUKOGU AVAMINE

19.00 GIIDITUUR MUUSEUMIS

20.00 VÄLIKINOS LEIDA LAIUSE FILM " MÄEKÜLA PIIMAMEES"

NÄITUS EDUARD VILDE RAAMATU " MÄEKÜLA PIIMAMEES" ERINEVATEST VÄLJAANNETEST.

AVATUD KOHVIK

TÄPSEM INFO:
WWW.PIIMANDUSMUUSEUM.EE
TEL. +372 389 7533 või 503 3886

SISSEPÄÄS 1€

Aasta hooldustöötaja Annely Ilomets: Mind võluvad inimesed, kes siin teenusel on

KRISTI KIRSS

„Kui sa selle maja uksest sisse astud, siis tunned, kuidas oled siia oodatud. Kliendid on nii siirad,“ nimetas hiljuti aasta hooldustöötaja 2024 tiitliga pärjatud Annely Ilomets oma töö võlusi. Annely töötab Koeru hooldekeskuse DEM-osakonnas, mis on kohandatud dementsusega inimestele. DEM-osakonnas on Annely ja tema meeskonna hoolealusteks 50 klienti.

Lapsepõlves võttis ema Annely oma töö juurde kaasa. Ema töötas Ervital velskerämmaemandana. Velskri töö oli ööpäevaringne, kogu aeg tuli kuskile minna. „Mulle väga meeldis käia just vanemate inimeste juures. See on mulle lapsest saadik südamelähedane olnud,“ meenutas ta. Töörindele suundus Annely pärast keskkooli lõpetamist. Kogu oma tööelu on ta veetnud Koeru hooldekeskuses eri ameti pidades, 2024. aasta augustis täitub 35 aastat. Ta on panustanud internaatkodu tegevustesse, aidanud lastekodulapsi õppimises ning samuti töötanud laohoidja ja tööinstruktorina. 19 aastat töötas ta päevakeskuses, kus ühel hetkel tundis, et on endast kõik andnud ning oleks aeg muutusteks. „Õnneks tabas juhataja selle ära,“ kiitis Annely. Juhataja toel suunduski Annely DEM-osakonda ning on uue suunaga väga rahul.

DEM-osakonnas on Annely töötanud alates 2021. aasta jaanuarist. Töö käib seal vahetustega. Osakond on jagatud kaheks ning kummagi pool on 24-tunnine ja 12-tunnine töötaja ning lisaks 8-tunnine abihoolidaja-koristaja ja kolmel päeval nädalas tegeleb klientidega tegevusterapeut. „Iga päev on uus. On väga raskeid päevi, vahel nutame ka, aga oleme ikkagi kõik olukorrad seljatanud,“ ütles ta. Töö sisuks on lähedas-

tega suhtlemine ja osakonna töö planeerimine. Tuleb tagada, et kõik töövahetused oleksid kaetud, hooldustoimingud korrektselt tehtud ja kõik juhtumid dokumenteeritud. Lisaks peab vaatama, et klientidel oleksid olemas vajaminevad abivahendid nagu ratastoolid. „Ja et osakonnas oleks ka tegevusi,“ ütles Annely.

Juba 2007. aastast tunnustatakse parimaid sotsiaalvaldkonna töötajaid. Tunnustamist korraldab Eesti sotsiaaltöö asotsiatsioon koos sotsiaalministeeriumiga. „Annely teeb tihedat koostööd spetsialistidega, kaasab kogukonda ja peresid ning on ellu kutsunud mitmeid traditsioonilisi sündmusi. Tema eestvedamisel on kujunenud kodune ja hinnatud dementsusega inimeste osakond, mille töö on korduvalt pälvinud dementsusesõbraliku asutuse märgise. Klientidele loob ta võimaluse osaleda eri tegevustes ka siis, kui tervislik seisund piirab liikumist, tuues tegevused nende juurde. Tema panus loob väärtust nii klientidele, kolleegidele kui ka kogukonnale,“ toodi välja Annely tunnustustekstis. „Kui Koerus on hoovikohvikute päevad, siis meie osakond on alati üks kohvik olnud. Teeme siin mälukohvikuid. Kutsume ka lähedasi osalema. See on väga populaarne üritus,“ ütles Annely.

Annely kiidab oma meeskonda, kellega on väga palju korda saadetud. „Huvitav on

teha koostööd ka lähedastega. Ühe kliendiga käisin tema tütre pulmas. Siis mulle jõudis kohale see, et me olemegi nende pere osa. Kui meil on siin 50 klienti, siis me kuulume 50 pere hulka. See on väga suur usaldus,“ ütles ta. Usalduse võitmine pole kõigi puhul lihtne. Tuleb palju selgitada ja rääkida. Annely tunneb, et suurt tuge pakuvad hooldekeskuse juhtkond ja teised osakonnad. Klientide heaolu saavutamiseks tehakse majasisest koostööd teiste osakondadega (meditsiin, toitlustus, haldusüksus) ning vajadusel saadakse abi ka Koeru hooldekeskuse juures asuvast dementsuse kompetentsikeskusest. „Soovitame oma klientide lähedastel osaleda tugigruppides, mis käivad koos mitmel pool Eestis. Nad saavad sealt palju abi,“ lausus Annely.

Peretunnet kogeb Annely nii kodus, kolleegide seas kui ka klientidega. „Kollektiiv on hästi kokkuhoidev. Saame rääkida rõõmudest ja muredest. Ma olen lahendustele orienteeritud. Tegelen poolikute asjadega nii kaua, et need saaks lahenduse,“ ütles ta. Töös võib ette tulla nii keerulisi kliente kui ka lähedasi. Annely teab, et saab oma meeskonna peale loota ning vajadusel võtta ekspertnõustamist dementsuse kompetentsikeskusest. „Üksinda ei saaks kõike lahendada,“ ütles Annely raskemate juhtumite kohta.

„Hästi palju kannatlikku meelt on vaja. Kunagi ei tasu vastu vaielda, nii olukord ainult

eskaleerub. Kliendile ei tohi jätta muljet, et ta ei mäleta ega oska. Talle tuleb sellist abi pakuda, et ta tunneks ennast tsetetuna,“ selgitas Annely, kuidas suhelda dementsusega inimestega. „Peame koostööd tegema lähedastega, et saada aru, millist elu klient on enne elanud. See taust peab olema selge, siis me oskame teda paremini toetada ja aidata,“ ütles ta.

Annely on elukestev õppija, inspireeriv mentor ja hinnatud meeskonnajuht, kelle juhitud osakonnas valitseb toetav töökuultuur. Siiski jätkub tal aega osaleda ka toredates tegemistes. „Olen vanaema viiele lapselapsel. See on väga tore seisus. Veedan oma perega väga palju aega,“ ütles ta. Lisaks käib ta kaks korda nädalas tantsimas Koeru segarahvatantsurühmas Karap. „Kaks korda nädalas on Koeru kultuurimajas ka tervisevõimlemine. Seal käivad põhiliselt eakad inimesed. Töökaaslastega käime väljasõitudel, igal pool matkadel ja jooksudel,“ nimetas ta oma tegevusi. Annely kuulub Ervita külaseltsi juhatusse, et arendada ja elavdada oma kodukohta.

Annely on õppinud kolm aastat sotsiaaltööd Tallinna tehnikakõrgkoolis, lisaks läbinud aastase tegevusjuhendaja koolituse ning õpib praegu Järvamaa kutsesuhariduskeskuses hooldustöötajaks. Õpingutega on ta üli-rahul. Ta on saanud nii palju uusi teadmisi ja oskuseid oma töö paremaks planeerimiseks

Source: Livingston et al. A. et al. Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the Lancet Commission

www.alzint.org

Alzheimer's Disease International

Foto: Daisy Lappard

**Koeru raamatukogus
8. mail kell 14.00**

**Külas kirjanik
ja
ristsõnakoostaja
Tarmo Tuule**

info tel 513 0109

**EAKATEKLUBI VOKIRATAS
KUTSUB KLUBIÕHTULE**

**Meeleolu loob
Viljandimaalt lõõtsamees
Rein Pärtma**

17. mai
Aravete kultuurimajas
kell 13-16

• aastaruanne
• liikmemaksu
kogumine
• uute liikmete
värbamine

Pilet 7€

Bussi väljumisajad: 12.15 Ambla, 12.30 Käravete, 12.40 Kete
Vajalik eelregistreerimine: Valja, Aita, Helmi juures
või tel: 58109938 (Urve)

Dementsusega inimene vajab kannatlikkust

KRISTI KIRSS

Dementsusega inimeste arv maailmas on suures kasvutrendis. Dementsuse kompetentsikeskuse juhi Piret Purdelo-Tominga sõnul on peamiseks põhjuseks inimeste eluea tõus ja olulist rolli mängivad ka elustiili tegurid. Dementsus pole vaimse tervise teema, tegemist on aju haigusega. „Muutused toimuvad ajus kui organis,“ selgitas Purdelo-Tomingas. Ennetustööd saab teha igaüks ise, hoides oma aju tervist.

Ajas tagasi vaadates tõdes Purdelo-Tomingas, et ilmselt oli ühel tema vanaisal dementsus, aga seda ei osatud 90ndate alguses diagnoosida. Siis suunati selliste sümptomitega inimesed psühhiaatriahaiglasse. Eesti vabariigi teke tõi ülikooli sotsiaaltöö eriala, mida Purdelo-Tomingas õppima läks. Ülikooli teisel aastal viisid õpingud ta Norrasse. Seal omandas ta sotsiaaltöö hariduse. Norras sai Purdelo-Tomingas õppida ka dementsusega seonduvat, millest Eestis sel ajal veel väga ei teatud. Purdelo-Tomingas naasis Eestisse ajal, kui norralased hakkasid siin arendama hoolekande valdkonda. Kuna Purdelo-Tomingal oli vastav haridus ja norra keele oskus, lõi see aluse 20-aastaseks koostööks norrakatega. Üheskoos tehti arendustegevust ning aidati üles töötada Tallinna diakooniahaigla, kus oli üks Eesti esimesi dementsusega inimestele mõeldud osakondi.

Dementsus on rohkemat kui mäluprobleem

„Kõigepealt see sai alguse kolmeaastase projektina, mille käigus riik nägi, et on vaja hakata toetama nii lähedasi kui ka asutusi, et aidata tõsta teenuste kvaliteeti,“ selgitas Purdelo-Tomingas dementsuse kompetentsikeskuse algusaegasid. Projekti üheks partneriks oli Tallinna diakooniahaigla. Dementsuse kompetentsikeskus on toeks nii lähedastele kui ka spetsialistidele. Kõik teenused on tasuta. Keskusel on kaks kontorit: üks Koerus ja teine Tallinnas. Dementsuse kompetentsikeskuse tegevust rahastab sotsiaalministeerium ja see tegutseb Koeru hooldekeskuse juures, pakku des oma teenuseid üle riigi. Üks personali liige elab Koerus, üle-

jäänud asuvad Tallinnas. Kokku on keskusel 4,2 ametikohta.

Dementsuse areng võib olla aeglane. Tihti teadvustavad lähedased alles tagasi vaadates, et esimesed tundemärgid ilmnesid aastaid tagasi. Sümptomid ei pruugi ilmned a ka iga päev. Sekka tuleb ka paremaid päevi. Esimesi sümptomeid saab seletada ka loomuliku vananemisega, millega kaasneb teatud funktsioonide aeglustumine või nõrgenemine. Võivad tekkida probleemid mälu, kuid dementsuse ja mäluhäire vahel ei saa võrdusmärki panna. Võivad kaasneda hoopis orientumismisraskused. „Inimene ei orienteeru endale varasemalt tuttavates paikades, eksib ära. Või tekib kõnetakistus, sõnad ei tule meelde. Võib olla ka isiksuse muutus, käitumise muutus, tekkida kahtlustamine,“ ütles Purdelo-Tomingas.

Dementsuse puhul on tegemist ajurakkude hävinemisega ja neid taastada pole võimalik. Dementsus on sündroom, mis tähendab sümptomite kogumit. On olemas ka ravimid, mis võivad aidata protsessi aeglustada. „Diagnoosimine ja täpse põhjuse selgitamine on oluline,“ lausus Purdelo-Tomingas ja soovitas selleks pöörduda perearsti poole. Rohkem kui pooltel juhtudest põhjustab dementsust Alzheimeri tõbi.

Hääletoon on olulisem kui sõnad

„Kindlasti vajavad dementsusega inimesed, et meil oleks nendega suheldes aega, et me räägiksime hästi rahulikult ja sõbralikult ning hirmu ja eba-

kindlust vähendaval toonil. Kui inimene on juba sügavama dementsusega ega saa sõnadest aru, siis seda rohkem saab ta aru meie kehakeelest ja hääletoonist,“ selgitas Purdelo-Tomingas. Kui lause on olemuselt neutraalne, aga seda öeldakse ärritunult, jääb dementsusega inimesele kõlama just hääletoon. Dementsusega inimestega tegelemisel on äärmiselt oluline teada nende tausta – millist elu nad elasid. „Võib-olla mõnel näiliselt probleemsel käitumisel on tema tausta tundes täiesti loogiline seletus,“ lausus Purdelo-Tomingas.

Infoliinist tugigruppide süsteemini

Dementsuse kompetentsikeskusel on avatud info- ja usaldusliin (664 6640), kuhu saavad helistada nii lähedased, tundemärkidega inimesed kui ka kohaliku omavalitsuse töötajad. Infoliin on mõeldud info ja gamiseks kõigile, kes tunnevad soovi helistada. „Kõige rohkem helistavad lähedased. Näiteks on neil mure, et nad ei oska oma lähedasega suhelda uute sümptomite tekkimise järel,“ ütles Purdelo-Tomingas.

Rohkem tuge pakub personaalse nõustamise teenus. Purdelo-Tominga sõnul on vahel vaja, et keegi kolmas aitaks mõtestada olukorda ning oleks abiks ka pereliikmete omavahelises suhtluses. Alati ei pruugi pereliikmed asja tõsidusest ühtemoodi aru saada. „Kaugemalt tunniks ajaks külla tulles võid saada üsna vale pildi. Olukord võib tunduda üsna hea,“ ütles ta. Samas inimene, kes on lä-

hemal või elab dementsust põdeva inimesega koos, võib ühel hetkel jõuda läbipõlemiseni ja tunda, et kõike on liiga palju.

Tuge pakutakse ka hoolekandeesutustele. „Meie hooldekodudes on väga palju dementsusega inimesi. Kas nad on diagnoositud või mitte, kuid keskeltläbi 70 protsendil hooldekodude elanikest on mingisuguses ulatuses dementsuse sümptomeid. Ja kuna see on progresseeruv haigus, siis ainuüksi diagnoos ei ütle, millega on tegemist. See võib olla nii algav kui ka väga sügav dementsus,“ lausus ta. Ekspertnõustamisel aidatakse ka raskemate juhtumitega. Uuritakse põhjuseid, pakutakse teadmisi ning antakse kõrvaltvaataja pilk. Eesmärk pole kontrollida, vaid abistada. „Asutused võiksid järjest rohkem meid selles usaldada,“ lausus Purdelo-Tomingas.

Arenenud on ka hea tugigrupi süsteem, mis pakub võimalust kohtuda samal teekonnal olevate inimestega ning pakkuda üksteisele tuge. „Meil on Eestis üle 30 tugigrupi ja eelmisel aastal osales neis ligi 600 inimest,“ sõnas Purdelo-Tomingas. Võimalus on hakata ka dementsusega inimese sõbraks, kelle ülesanne on ühiskonda teavitada. Tegemist on rahvusvahelise liikumisega, mille viis põhisõnumit on: dementsus ei ole vananemise loomulik osa, dementsust põhjustavad ajuhaigused, dementsus ei tähenda üksnes mälu kadumist, dementsusega on võimalik hästi elada, inimene tähendab palju enam kui tema dementsus.

Ennetustöö algab beebieas. Teaduslik arusaam dementsusest viitab üha enam, et tegemist on elukestva haigusprotsessiga. Risk dementsusesse haigestuda võib tekkida juba varajases lapsepõlves ning mõnel juhul ka ema üsas olles. Eakatele on oluline suhtlemine ja mitte isolatsiooni jäämine. On vaja erinevaid muljeid, mis annaks võimaluse ajul infot töödelda. Kuulmislangus vähendab suhtlemisvõimalusi veelgi ja on ka seeläbi riskiteguriks.

Rohkem infot dementsuse kohta leiab siit: www.dementsus.ee. Soovi korral võiks korraldada seminari ja/või infotundi, kuhu kutsuda dementsuse kompetentsikeskuse inimesed infot jagama.

Sünnipäevalapsed

65
AIVAR KINZEL
HEINO AVLOI
ERIK ALLINGU
KALJU PEETOV
KALEV JAMMER
ÜLLE LIIVAND
ELLI KASEARU
MAIE TANILA
ANNE LEES
SIIRI KRUUS
IRMA POLL
MERIKE KAUGE
KARI LINNASMÄGI
MILVI KUNINGAS
LILJA PAGLANT

70
HUGO KINK
ALEKSANDER KABRAL
RAIVO VANKER
IGOR NEEMRE
RAIMO KADARPIK
EPP TOMINGAS
MERIKE KONRAD
MARJU AAMISEPP
LIIA KULU
KAI SARV
AINO ORG
AILE PENT
MARIANNE UIBOPUU
VALENTINA DÕMŠA

75
REIN RINGMETS
ARVO ÖMMIK
MALLE TIITSO
MAIE MURRUT
SILVI KAUGE

76
OTTO KAJU
EINO AARE
VALENTINA LEPISTE
RAILI VELT
REINE OTSLA
ANNE TAMBLA
HELGI TEIN
AILI TAMM
SIRJE PEVKUR
VALENTINA LAARMAA

77
LEO LENNART
LILJESTRÖM
MAIE ÕUN
AIRE KRUUSE
PILLE VOOLMAA
MAIRE VETIK

78
ARVI KARBI
MART LAARMAA
VELLO MÜÜR
LOLA LEHTMETS

79
ARVO LASS
VELLO KIRSIMÄE
TAISTO HENRIK
VEHMAN
HEILI KALJAS
JUTA PAIMLA
IVI GRAUBERG
LIUDMILA PETROVA

80
REIN ALLMERE
MAIE BOISEN
MARGRET-ANNEMARI ILLI
AHTA REISIK
AGNES TREIER
TEA METSLA

81
JÜRI RIKKEN
JAAK LAIKOJA
VÄINO PÕDER
JUTA RAHULAAN
RIINA TRAHV
SIRJE BORK

82
MATTI TEPPAN
EVI TREY

83
REIN RAADMÄE
ÜLO SAMMEL
VAIKE PÄRN
SILVI SELTER
VALVE KÄRT
ELMI PAJULA
AIME PARD

84
HELDI PIIRISALU
LEIE MAISTE
ELLE SEPP
JUTA TÕNISE
VAIKE TARASSOVA
TIIU TANISSAAR
PAUL PIIROJA

85
AADU ESKLA
EEVI LISSEN

86
MAIE PORKVELI
MAIA-LUULE NÕLVAK

87
VIRVE PIHLAK
VELDA KALD
ÕIE VAHAR

88
MILVI SAKKOL

89
EEVI SAAR
LAINA MURUMAA

90
HELJU ARVA

91
AINO-HILJA KIISMA
HELENE KAASIKU

93
LEILI ELLERMAA

94
UUDO KALAMANN

95
ERLA-ALADI
TOOMAN

99
LINDA ZAAAN

KUUH MINNA

9. mai kell 18 Koeru keskkooli võimlas Koeru keskkooli tantsurühmade kontsert „Lähme koos...“. Toetajakaart 5 eurot (kooli pilet)

9. mai kell 17 Pärnuri rahvamajas emadepäeva käsitöökohvik. Pilet 2 eurot

10. mai kell 12–14 Orina mõisas *performance-show* „1975“ ja ekskursioon. Pilet 15 eurot täiskasvanu, õpilane ja pensionär 6 eurot.

11. mai kell 18 Ambla kultuurimajas emadepäeva pidu. Esinevad kultuurimaja kollektiivid. Tasuta

11. mai kell 12.30 muuseumide keskuses Järva-Jaanis Olev Soansi kaartide ja graafiliste tööde näituse avamine. Pilet ainult näituse avamisele 7 eurot

14. mai kell 19 sõidab Koeru kultuurimaja teatrisse.

Sakala 3 teatrimajas VAT teatri etendus „Kullervo“

16. mai kell 17 Järva-Jaani kultuurimajas beebide tervituspidu

17. mai kell 13–16 Aravete kultuurimajas eakateklubi Vokiratas klubiõhtu

17. mai kell 18–23 muuseumiöö vanatehnika muuseumide keskuses Järva-Jaanis, Tammsaare muuseumis Vargamäel, Eesti piimandusmuuseumis Imaveres

18. mai kell 11–14 Koigi mõisas umbrohufestival

18. mai kell 14 Koeru kultuurimajas beebide tervituspidu

21. mai kell 11 Ambla kultuurimajas beebide tervituspidu

21. mail kell 19 Imavere rahvamajas kinoõhtu filmiga

„Vooluga kaasa“. Pääse: 6/5 eurot

24. mai kell 12–15 Koeru kultuurimajas maali töötuba

„Värv ja mull vol. 3“

24. mai kell 11 Eesti piimandusmuuseumi pargis (vihma korral Imavere rahvamajas) Imavere-Koigi piirkonna beebide tervituspidu

25. mai kell 16 sõidab Koeru kultuurimaja teatrisse Vanemuine. Etendus „Turandot“

31. mai Järvamaa laulu- ja tantsupidu „Sõna tunded“

KUUH MINNA SPORT

8. mai kell 18 Käravete järve ümber Ambla SK ümber järve jooksu 1. etapp

10. mai kell 9–17 Koeru terviserajal EDC Koeru koertespriint

10. mai kell 11 Imavere spordihoones Andrus Noormäe mälestusturniir korvpallis naistele

13. mai kell 18 Mägede külas Ambla SK ümber järve jooksu 2. etapp

15. mai kell 18 Rava järve ümber Ambla SK ümber järve jooksu 3. etapp

17. mai Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskuses „XT sport kevadrogain“

20. mai kell 17 Koeru alevikus Koeru kevadjooks

20. mai kell 18 Preediküla järve ümber Ambla SK ümber järve jooksu 4. etapp

23. mai kell 10 Järva-Jaani päevakeskuse eest jalgrattamatk „Tunne oma kodupaika“ 29

25. mai kell 9.30 Väinjärve liivaväljakutel Väinjärve rannavolle loosipaari 1. etapp

1. –31. mai Järva valla sammuvõistlus „Hundisammud – iga samm on oluline“ Fitsphere'i äpis.

Järva-Jaanis näidatakse ainulaadseid kultuuriloolisi kaarte

11. mail kell 12.30 avatakse Järva-Jaanis näitus „Maaelu Eesti kultuuriloolistel kaartidel. Olev Soans 100“.

Sel suvel saab Eestis esimest korda tutvuda kõikide Olev Soansi kultuurilooliste piltkaartidega ning näha ka piltkaartide kujunemislugu. Järva-Jaani on üks neljast näitusekohast, kus kokku pannakse välja sadakond Olev Soansi kultuuriloolist kaarti ja kunstiteost ning peoga veel ajaloolisi piltkaarte pealegi. Olev Soansi sünnist möödub maikuus sada aastat ning tema esimesest kultuuriloolisest kaardist tänavu 50 aastat.

Järva-Jaani näitus „Maaelu“ on mitmes mõttes eriline. Just sellel näitusel on väljas Eesti põllumajanduse kujunemise kaks kaarti, mis varasematel näitustel on kõrvale jäänud. Küllastaja näeb lisaks kalurikolhooside ülevaadet, majandite ja saarte kaarte, aga ka selliseid veidi kurioossemad kaarte nagu lihatööstuse ajalugu Eestis. Kalamehi rõõmustab Eesti kala- ja kalanduse kaart, millel on põnevalt näha ka Eesti rannajoone paiknemine 11 000 aastat tagasi ning suuremad jõed ja vesikonnad. Huumorisõbrad ei saa mööda minna Veiko Märka ja Peeter Alliku 2011. aasta „Eesti tunnuslausetest kaardist“, mis on üleval ainult Järva-Jaanis. See on teos, mis sai Olev Soansi töödest inspiratsioon, aga Soansi omakorda ehitas oma kultuuriloolise templi varasemale tugevale piltkaartide traditsioonile. Järva-Jaani näitusel

on väljas ka mõned 1930-ndatest pärit piltkaartide koopiad ja 1946. aastal Rootsis ilmunud Eesti piltkaardi originaal.

Järva-Jaani näituse avamisel on kohal kuraatorid Maive ja Jüri Rute, Järvamaa juurtega inimesed, kes töötavad olulistel ametikohtadel Euroopa Komisjonis Brüsselis. „Kultuuriloolised piltkaardid on suurepärane võimalus saada kompaktne ja ülevaatlik sisesevaade Eesti ajalukku. Näitust saab nautida omas tempos, võtta aega paljude rikkalike detailide uurimiseks. Piltkaardid on pärit internetieelsest ajast ja on tänagi toredad aja mahavõtmiseks. Neil on tugev sõnum: Eesti rahvas on läbi igasugu raskuste ikka kestma jäänud,“ tutvustas Maive Rute.

Avaüritusel esineb ka Järva-Jaani koguduse ja kooli õpetaja praost Katrin-Helena Melder.

Tema heidab pilgu eelkõige kultuuriloolisele, kirjandusloolisele ja Eesti kirikute kaardile. Huvilised saavad uudistada ka maa-arhitektuuri ehk siis mõisate ning Eesti ärkamisaja kaarti. Näituse avamisel loodetakse tervitada Aravete kolhoosi kaardi koostamisel Olev Soansiga koostööd teinud Andres Pohlat.

Olev Soansi alustas kunstnikuteed raamatuillustraatori ja plakatikunstnikuna, kuid üldsusele sai tuntuks just oma infograafiliste kultuurilooliste piltkaartide kaudu. 1975. aastal valminud esimese kultuuriloolise kaardi suur edu inspireeris kunstnikku ette võtta temaatiliste piltkaartide sarja loomist. Järgneva paarikümne aastaga valmis ligikaudu 40 Eesti suurt piltkaarti ning ridamisi väiksemaid, mis annavad rikkaliku sisesevaade Eesti kultuuri, ajalukku ja loodusesse. Kaartide

koostajaid, konsultante ja abilisi oli kokku üle 80. Näiteks Lennart Meri, Jaan Eilart või Gustav Ernesaks. Iga piltkaart oli paljude kultuuritegelaste ühine pingutus jäädvustada Eestit, rääkida oma kodumaast Nõukogude aja piirangute kiuste.

„Olev Soansi 100“ esimene näitus avati Käru muuseumis 26. aprillil. 29. mail lisandub Paide Wittensteini tegevusmuuseum ning 31. mail Esna galerii. Kõik näitused on eripalgelised. Igahelalt leiab kultuuriloolise põhikaardi, kirikute kaardi ja kirjandusloolise kaardi, mida laiendavad hulk muid kaarte.

Täiendav info:

Järva-Jaani muuseumide keskuse kohta: Silva Kärner ja www.jjmuuseum.ee

„Olev Soansi 100“ näituste seeria kohta: Jüri Rute, rutej1@gmail.com

24 MAI
ALGUSEGAT 12:00

RENTERO
AED

LILLEFESTIVAL
2025

AVATUD KOHVIK
LASTELE BATUUT

ÕHTU LÕPETAB
2 QUICK START
KONTSERT

SOOJENDAB JA JAHUTAB
DJ WHITELAND

Piletid saadaval
piletilevi

avallone
EST. 1994
Hea meele liiga

Nädalavahetusel toimus Järva-Jaanis tõeline kettagolfi pidu „Järva-Jaani 100“. Kahel päeval osales kokku 800 mängijat nii Eestist kui ka välismaalt. Rahvusvahelist üritust korraldas Järva-Jaani discgolfi klubi. Klubi eestvedaja Arto Saare sõnul viitab sündmuse pealkiri sajale korvile, mida sai avastada Järva-Jaani eri paikadest. Ürituse teeb eriliseks korvide rohkus. Tavapäraselt mängitakse 18 korviga. Raja pikkus oli linnulennult umbes 14 kilomeetrit, seega tuli osalejatel arvestada, et päeva jooksul kõnnitakse 20–25 kilomeetrit ehk läbitakse poolmaraton.

Üritust korraldati juba seitsmendat korda. Oli nii uustulnukaid kui ka juba mitmendat korda osalejaid. Võimalus oli soetada kettagolfi kettaid. Mõlemal päeval vallutasid lava laudasid ansamblid.

Oma ukсед avas ka Järva-Jaani rannaäärne maja, kus pakuti jäätist, burgerit ja teisi toite. Lastele pakkusid avastamist miniautod. Lisaks oli avatud aerulaua laenutus ja soovijad said minna sauna.

Jüriöö teatejooksul sündis uus rajarekord

Kolmapäeval toimunud Kaa-lepi–Aravete jüriöö teatejooksul püstitati nii uus rajarekord (24,44 minutit) kui ka osalejate rekord – kümme viieliikmelist võistkonda. Lisaks eksis ennustuvõistluse võitja perekond Negus oma raja läbimise aega pakkudes vaid 0,04 sekundiga.

Ilm oli teatejooksu jaoks ideaalne: pilves, kuid vihma ei tibutanud, puhus nõrk tuul. Järva valla spordikeskuse Põhja-Järva piirkonna sporditöötaja Reimo Kaasiku on varem teatejooksul osalenud Ambla SK Vanade võistkonnas. „Toona oli see raske jooks, tuul oli nii vastu, et ei tundnud, kas jalg läks üldse maha või mitte. Ilm oli ko-hu-tav,“ meenutas Kaasiku, kes sedapuhku oli võistluse korraldaja rollis.

„Amblast kaks, Aravetelt neli, ülejäänud Ahulast ja Kaalepist,“ loetles ta võistkondi. „Kui meil täna on kümme võistkonda, tähendab see, et me oleme viiskümmend inimest õue toonud, pluss saatjad. Sikutame nad ekraanide tagant välja.“

Jüriöö teatejooksu on aegade jooksul joostud ka Albust Kaalepisse (Albu valla ajal) ja Ambla alevi vahel (Ambla vallas). 2022. aastal toimus Järva valla esimene Hundijooks Kaalepist Aravetele (7 km), kus osales viis võistkonda ja joosti ette aeg 31,47 minutit.

Selle võistluse lahutamatu osa on olnud ka ennustusvõistlus, kus võistkonnad saavad pakkuda aega, millega nad võistlusmaa läbivad. „Kõige

vähem pakuti sel korral 26,38 ja 26,55 minutit, kõige rohkem täpselt tund,“ ütles Kaasiku, kuid ei uskunud, et tundi täis tuleb (ei tulnudki, sest küm-nendaks jäänud võistkond läbis seitse kilomeetrit ajaga 50,04 minutit).

Rada turvama ei pea, sest see kulgeb mööda kergliiklusteed. „Sellised kogukonnajooksud on toredad. On palju lapsi, ettevõtteid ja asutusi võiks rohkem olla – arenguruumi on,“ ütles Kaasiku ja pakkus kamaluga ideid järgmisteks aastateks. „Tõrvikud võiks olla (siis võiks jooks alata hiljem – see oleks efektne) või üks tõrvikuga ratsanik jooksjate ees, võiks anda eriauhinna aktiivsemale koolile või põnevamalt maskeeritud võistkonnale.“

Tulemused

I – 24,44 võistkond Järva-maa (Jaak Lääne, Janno Sagar, Kennet Keerberg, Sten Selge, Rivo Selge)
II – 25,55 RR Suusaklubi I (Mikk Saar, Kuldar Jalast, Criselle Milder, Simon Salmu, Tristan Homin)
III – 26,50 Kiired ja Vigased (Reio Jalakas, Aivar Jalakas, Kalvi Arusaar, Liliana Torn, Aiki Jalakas)
4. – 31,10 RR Suusaklubi II (Terek Selge, Arco Milder, Sädeli Rodendau, Hugo-Mattias Pops, Rebella Palmsaar)
5. – 32,27 Ambla SK (Robin Alliksaar, Laura-Liis Vikat, Mark Sebastian Lepik, Markin Lepik, Laura Lääne)
6. – 34,01 RR Suusaklubi III (Janetta-Sinaida Rumma, Meelis Aasmäe, Sanna Kuusenin, Helena Kuuspalu, Kaisa Piiv)
7. – 35,27 For Fun (Airika Jalast, Brigita Krasavin, Marko Saar, Anita Homin, Carola Saar)
8. – 47,57 Ambla Selts (Aleksander Sereda, Reigo Peil, Kris Kütismaa, Kadri Kuurmann, Henri Türkel)
9. – 48,12 Ambla Loovus-ring (Elise Kivila, Eleri Kang, Robert Pilk, Ove Kütismaa, Kris Vartla)
10. – 50,04 Perekond Negus (Kristel Mägi, Deivi Negus, Iris Negus, Rünno Negus, Rünne Negus)

Järva valla spordiväljakud on varustatud pallikastidega

Kas teadsid, et värske õhk ja liikumine mõjuvad imeliselt sinu tervisele ja enesetundele? Et innustada sind rohkem aega õues veetma ja aktiivne olema, on Järva valla spordikeskus paigaldanud pallikastid Imavere, Koigi, Koeru, Järva-Jaani, Aravete, Albu ja Peetri palliväljakutele.

Mis on pallikast? Pallikast on

spordirõõmu jagav vahend, mis pakub avalikel palliväljakutel tasuta kasutamiseks jalgpalle, korvpalle ja sulgpallikomplekte. Kast on mõeldud kõigile liikumishuvilistele, et igaüks saaks nautida sportimist just siis, kui tuju tuleb. Kui sul tekib küsimusi või soovid tagasisidet anda, võta ühendust oma piirkonna sporditöötajaga.

Kuidas see töötab?

VÕTA – Võta pall kastist ja vali sobiv mängukoht (väldi segamast teisi või treeninguid).

MÄNGI – Mängi koos sõpradega või tee ise trenni.

TAGASTA – Kui oled lõpetanud, pane pall tagasi kasti, et ka teised saaksid rõõmu tunda.

Raamatuaastale pühendatud orienteerumine püstitas osalejate rekordi

24. aprillil toimus Imaveres raamatuaasta jüripäeva täht-orienteerumine. Sündmuse toimumiseks ühendasid jõud Imavere raamatukogu ja Imavere spordiklubi. Korraldaja Taiga Lauri sõnul on juba pikk traditsioon midagi jüripäeva paiku korraldada. „On olnud pil-orienteerumist, tavalist orienteerumist, maastikumängusid. Igal aastal proovime luua midagi uut,“ ütles Laur. Koostöös sündinud üritusest võttis osa kaksteist tiimi. Lauri sõnul võtab tavaliselt jüripäeva sündmusest osa umbes seitse võistkonda. Korraldajad olid rõõmsad, et huvilisi tuli kohale niivõrd palju.

Igal aastal proovitakse leida uusi paiku, kuhu punktid peita. Mõned meeskonnad osalevad igal aastal, kuid kohtab ka uusi tiime. Sel aastal tuli orienteeruma ka Lauri juhendatav kõnnijalgpalli naiskond. Orienteerumisele oodati kuni viieliikmelisi võistkondi. Üks noorimatest

osalejatest tegi üritust kaasa lapsevankris sõites. Kaasa tegid ka Kalmesaare talu ratsanikud.

Enne kui võistkonnad teele suundusid, süütas Püha Jüri tule ning loeti loitsu, et kogu õhtu kenasti sujaks. Kohal oli ka Järva valla maskott Hundu. Seejärel liiguti majade vahel ja metsatukades ning koguti kokku kümme tähte, millest moodustus eestlastele oluline sõna „Kalevipoeg“. Esimene ülesanne täidetud, hakati lahendama raamatukoguhoidja Meeli Nurka koostatud viktoriini. Nurka rõõmustas, et Laur kaasas teda sündmuse korraldusse.

Võitis sõprus ja liikumisrõõm. Kõik osalejad said auhinnatud. Viktoriini parimaid premeeriti Järva valla ettevõtte Nordikcrafti valmistatud medaliga. Kaks järgmist medalisaajat aga loositi välja. Medal oli raamatuaastale kohaselt avatud raamatu kujutisega. Kujunduse loojaks oli Kalev Altmets.

Reakuulutused

Müüa kuivi ja tooreid küttepuid (30, 40, 50 CM), 6 mm premium pelletit, terrassilauda, sisevoodri-lauda ja õhukuiva servamata sanglepalauda. Tel: 5219496

Müüa soodsalt lõhutud kuivi ja tooreid küttepuid. Tel: 53471144

Pakume Järvamaal aia- ja sae tehnika remonti ning hooldust. Tel: 5673 7642

Eesti Tsõliaakia Selts korraldab "Laste suvelaagri" 16.-19.06.2025 Rätsepa turismitalus Harju-Ristil Padise vallas. Laagri toitlustus on 100 % gluteenivaba. Toimub palju erinevaid põnevaid tegevusi ja koos kokkamisi. Kui üksi ei soovi tulla, võta sõber kaasa! Laagri tasu liikmetele 200 EUR ja mitteliikmetele 250 EUR. Last saab registreerida laagrisse kuni 31. maini 2025. a, link on meie FB lehel: Eesti Tsõliaakia Selts. Küsimuste korral aitab katlin@tsoliaakia.ee.

Müüa kuiva ja märga küttepuid koos kohale toomisega teile sobival ajal. Info: 58258266

Metsamaapinna ketasadrage ettevalmistamine istutamiseks. Tel: 53464785 või info.metsaader@gmail.com

Alates mai keskpaigast müüa Koerus, Paide tee 9-9 aedvilja potitaimi (kurk, tomat jne). Info: 552 1089.

Ohtlike puude langetus tõstukilt Järva valla piires. Tel: 5624 3085

FEKAALIVEDU JÄRVAMAAL
Voolik kuni 50 m

Tellimine:
527 6087, Valeri
Hunting Grupp OÜ

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

02. juuni alates 10.00
JÄRVA-JAANI PÄEVAKESKUSES
(Ines Kurvits)
Etteregistreerimine (kell 9-15)
telefonil **5349 4346**
*kuivasilmatest
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20€, prilliostjale TASUTA!

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

UUED VALLAKODANIKUD

MARKUS TAAL
RUBEN UUDEKÜLL
SÄDE KOLMRIST
GEMMA PÖDER
ETI PILV

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT

Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

PARIMAD HINNAD KEHTIVAD MAIKUUS!

5191 5000
KÜTTEPUUD al 60€
PELLET al 265€
BRIKETT al 210€

TOOME PELLETI JA BRIKETI RATASTÕSTUKIGA HOOVI!

WWW.AMESTINVEST.EE

AmEst Invest

FEKAALIVEDU
VÄLIKÄIMLATE RENT

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee

Akende, uste ja muude
puidutoodete valmistamine
tellimuse peale.

Võtame tööle tiseri.

Tel 5565 8919 • amblapuit@gmail.com
Pikk tn 6, Ambla

Järva Valla Leht

Väljaandja Järva Vallavalitsus
Järva-Jaani, Pikk 56, info 5346 7235
Tiraaž 4000
Toimetaja Kristi Kirss,
kristi.kirss@jarvavald.ee
Trükk AS Printall
Toimetuse ootab kaastöid iga kuu
viimase täisnädala esmaspäevaks.

PUURKAEVUMEISTRID
Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septicute ja süvaveepumpade paigaldus.
Lisainfo tel 50 21 279
www.puurkaevumeistrid.ee

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI
TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Seisukorra hindamine
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø 20cm

Kutsetunnistused
141998, 141999

Reigo: 5800 1880
Gustav: 5919 2441
viruarborist@gmail.com

KOGEMUSTEGA PARTNER SINU AUTOLE!

- REMONT JA REHVI TÖÖD
- 3D SILLASTEND
- DIAGNOSTIKA / ELEKTRITÖÖD
- KLIIMASEADMETE HOOLDUS
- KLAASITÖÖD / ESITULEDE TAASTAMINE

ROOSNA-ALLIKU, Pärnu mnt 7
Tel: **389 5557, 525 2166**
autolammutus@stik.ee

PAIDE, Pärnu 57a
Tel: **3846083, 5340 5910**
paide@stik.ee

AVATUD E-R 8-17

www.stik.ee

f stikautoremont

FEKAALIVEDU JA UMMISTUSTE LIKVIDEERIMINE

Tel 384 6052 • info@jarvahaldus.ee

PUISTEMEEES.EE

50 16 689

PUISTEVILLA PAIGALDUS

ISOVER
SAINT-GOBAIN